

русской литературе от XVIII до XX века (от А.Сумарокова до поэтов-символистов), Н.Анциферов исследует перипетии судьбы трагического города. В этой связи особый смысл приобретает актуализированная ученым эстетика закатного города как трансформация категории трагического. Эстетическая модель трагического города модифицируется в модель города закатного. Подчеркивая момент закатности («Настали “сумерки Петербурга”», «тема гибели Петербурга разрабатывается в образе затонувшего города», «тема конца больного города», «нет выхода из обреченного города» и т. п.), Н.Анциферов, в отличие от О.Шпенглера, подразумевает не гибель европейской культуры, эсхатологические предзнаменования и т. п., связанные с кризисным мироощущением рубежа веков (которое в 1920-е гг. уже шло на спад), а ее перерождение, обусловленное переходом города в новое качество и, соответственно, к новому эстетическому видению: угасает классический Петербург XIX века, уступая место революционному Петрограду, а затем – советскому Ленинграду.

Таким образом, в концепции Н.Анциферова город предстает как эстетическая целостность, которая находит свое выражение в единстве и индивидуальности художественного образа в его развитии. В этом смысле эстетика города предстает как эстетика движения его образа в литературе.

1. *Анциферов Н.П.* Душа Петербурга. – Петроград: Издательство «Брокгауз и Ефрон», 1922. – 258 с. // Электронная версия <http://www.belousenko.com/>. Нумерация страниц дается по электронной версии. 2. *Анциферов Н.П.* Пути изучения города, как социального организма. Опыт комплексного подхода. – Ленинград: «Сеятель», 1926. – 151 с. 3. *Бенуа А.Н.* Мои воспоминания. – В 2 т. – Пяти книгах. – Т. 2. – Кн. 4. – М.: Наука, 1990. – 743 с. 4. *Зиммель Георг.* Флоренция. Венеция // Логос. – 2002. – № ¾. – С. 88-97. 5. *Ландман Михаэль.* Георг Зиммель: контуры его мышления // Георг Зиммель. Избранное. – Том 2. Созерцание жизни. – М.: Юристъ, 1996. – 607 с. – С. 529-538. 6. *Хабермас Юрген.* Зиммель как диагност времени // Георг Зиммель. Избранное. – Том 2. Созерцание жизни. – М.: Юристъ, 1996. – 607 с. – С. 539-549. 7. *Шпенглер О.* Закат Европы. Очерки морфологии мировой истории. – В 2-х т. – Т.2. – М.: Мысль, 1998. – 606 с.

*Сніжана Жигун,
к. філол. наук, доц.*

ПОСТКОЛОНІАЛЬНЕ ПРОЧИТАННЯ ПРОЗИ «ЛАНКИ»

У статті здійснено спробу виявити антиколоніальний дискурс у новелах «Фауст» Г.Косинки, «Комуніст» В.Підмогильного, у повістях «Печатка» і «Смерть» Б.Антоненка-Давидовича. Доводиться, що прозаїки «Ланки» стверджували право українців на власний виклад історії, аналізували нестійку ідентичність українських комуністів і здійснили одну з небагатьох у тогочасній літературі спроб демонізації нової влади.

Ключові слова: антиколоніальний дискурс, нестійка ідентичність, постколоніальні студії.

В статті предпринята попытка виявити антиколоніальний дискурс в новеллах «Фауст» Г.Косинки, «Коммунист» В. Подмогильного, в повестях «Печать» и «Смерть» Б. Антоненко-Давыдовича. Автор доказывает, что прозаики «Ланки» утверждали право украинцев на собственное изложение своей истории, анализировали неустойчивую

идентичность украинских коммунистов и осуществили одну из немногих в литературе того периода попыток демонизации новой власти.

Ключевые слова: антиколониальный дискурс, нестойкая идентичность, постколониальные студии.

The article deals with an attempt to expose anti-colonial discourse in short stories "Faust" by G.Kosynka, "Communist" by V.Pidmohylny, in stories "Seal" and "Death" by B. Antonenko-Davydovych. The author proves that the writers of «Lanka» asserted a right for Ukrainians to own statement of history, they gave an analysis of the unsteady identity of the Ukrainian communists and made one of few attempts in literature of that period to demonize new power.

Keywords: anti-colonial discourse, unsteady identity, post-colonial study.

Постколоніальні студії, поширившись від останньої третини ХХ століття в англomовному літературознавстві, загострили переконання М.Фуко щодо відносності знання, пропонованого ліберальним гуманізмом, і залежності форм знання від структур влади. Один з основоположників постколоніальних студій Е.Саїд довів, що орієнталізм має західне походження і визначає для Заходу параметри знання про «Схід», а імперське переконання про фундаментальні культурні відмінності між європейськими та неєвропейськими народами було важливим як підґрунтя імперського месіанства. Методологію розгляду літератури колишніх британських колоній було спроектовано й на інші, зокрема ефективність застосування постколоніальних студій до літератури колишньої Російської імперії та СРСР обґрунтувала Ева М.Томпсон [10], довівши, що формування російського колоніального дискурсу мало відрізнялося від західного орієнталізму. Розгляд української літератури під цим кутом зору ініціювали літературознавці діаспори: Мирослав Шкандрій [11] демонструє опозиційний антиімперський дух колоніальної української літератури, цей кут зору присутній і в працях Марка Павлишина [6] та Сергія Єскельчика [4]. Посколоніальна критика вже не є чужою і вітчизняному літературознавству, зокрема, можна згадати принаймні дві монографії «Пейзажі людини» Я.Поліщука [9] та «У тіні імперії. Українська література у світлі постколоніальної теорії» О.Юрчук [12]. Попри це творча спадщина письменників «Ланки» лишається поза увагою літературознавців, які з літератури 20-х років ХХ століття обирали письменників з так званою нестійкою ідентичністю. Але видається, що постколоніальний перегляд творів Б.Антоненка-Давидовича, В.Підмогильного та Г.Косинки здатен увиразнити їхню творчу спадщину, її ідейно-змістовий аспект, принципи функціонування художнього світу, а також значення її у літературному й суспільному процесі.

Творчість ланчан припадає на часи, коли на руїнах однієї імперії формувалася інша. І хоч облудно новим колоніям обіцялася рівноправність, усі вияви політичного й державного життя були підкорені російській зверхності. Варто згадати розгром Української Комуністичної партії, що прагла представляти Україну в Комінтерні самостійною секцією, а не лишати це КП(б)У, яка була за виразом В.Винниченка «обласною організацією РКП на Україні». Цілком зрозуміло, що ця «обласна організація» обслуговувала російські інтереси, відстоюючи їх не без допомоги місцевих адептів. У

літературі це втілювалося у наратив російської присутності і витісненні ідей про політичну самостійність та національну своєрідність.

Принесена «на багнетах» влада позиціонувалася як єдиноправильна і справедлива, цілком ігноруючи той факт, що програма Центральної Ради у соціальних питаннях не поступалася деклараціям більшовиків. Однак, відкидаючи монархічний спадок, більшовики перейняли стару імперську традицію месіанізму, а тому керувати, втручатися, домінувати й контролювати поневолені ними народи вважалося найприроднішою справою для більшовиків. І гірше: більшовики визначають епістемологічну традицію, не дозволяючи поневоленим представляти свою культуру у власний спосіб. Письменники, що входили до лав КП(б)У чи були близькі до неї, прямо чи опосередковано сприяли центральній владі у її прагненні не дати змоги осмислювати досвід недавніх визвольних змагань як окремих об'єкт розповіді, непов'язаний із перемогою нових господарів. Саме остання ставала тим «первинним значенням» із яким з'явилися твори, об'єднані у літературознавстві темою «Трагедія українського народу у громадянській війні» («Вершники» Ю.Яновського, «Патетична соната» М.Куліша, «Мати» М.Хвильового та ін.). А зображення українського визвольного руху однозначно несло авторові звинувачення у петлюрівщині та бандитизмі, яке у багатьох випадках приводило до НКВС.

Загальновідомо, що письменники «Ланки» мали у тодішньому літературному житті ярлик «попутників», що не реагували на соціальне замовлення та ідеологічні вимоги. У минулому Антоненка-Давидовча була служба в лавах армії УНР, Косинки – в загоні отамана Зеленого, а Підмогильного – відступ із армією УНР з Катеринослава. Після поразки визвольних змагань Б.Антоненко-Давидович бере активну участь у розбудові УКП, до заходів якої, за припущенням Л.Бойка [3, 103], залучає й Г.Косинку та В.Підмогильного. Все це зумовило присутність у творах ланчан своєрідної перспективи подій 1917-1920-х років: у їхніх творах звучить голос українця-самостійника, не спотворений демонізацією чи приниженням. Серед таких творів – «Печатка» Б.Антоненка-Давидовича, «Фавст» Г.Косинки і «Повстанці» В.Підмогильного. Оповідання «Печатка», що побачило світ у журналі «Життя й революція», має анекдотичний сюжет: несумлінний агітатор недогледів відсутність печатки на своєму мандаті, а тому змушений вирушати в дорогу, поставивши першу-ліпшу; від розправи за контрреволюцію його рятує лише те, що єфрейтор, який перевіряє його документи, цілком безграмотний, неспроможний не лише прочитати напису на печатці, але й елементарно звірити їх. Однак не комізм ситуації привернув увагу публіки, а пара героїв: учорашній гімназист, а нині студент Федоренко й робітник Осадчий; та обставини, в яких вони діють, адже агітують вони за Центральну Раду. Таким чином оповідання руйнувало досить розгорнутий міф про орієнтацію робітництва на РКП(б), втілений, зокрема, і в легендаризації повстання на «Арсеналі»; а також ставило під сумнів і вищість класового над національним. Адже робітник Осадчий агітує проти російського поневолення: «Ми українці! – гордовито відповів він сам собі й переможно подивився навкруги [...] А хто

такі українці? [...] Та це ті, що їх гнітила цариця Катерина та цар Петро ще двісті років тому!» [1, 46]. І хоч Осадчий не заглиблюється в історико-культурні відмінності, торуючи стежку до дядьківських сердець масними переказами, він апелює до моралі своїх слухачів та відчуття ганьби за покору таким зверхникам. Це вигадливе красномовство досягає своєї мети: Осадчий провів «постанову про добровільний податок із десятини на користь Центральної ради, сходка ухвалила визнавати за єдиний свій уряд тільки Центральну раду, вітала всі її універсали, протестувала проти вислання Богданівського полку на фронт» [1, 48]. Тобто текст стверджує підтримку українськими селянами й робітниками (зокрема й русифікованими) Центральної Ради як своєї, а не буржуазної влади, і Богданівського полку, якого висилали за спробу проголошення самостійності. Такі значення створюють підґрунтя для розуміння подальшого приходу більшовиків не як «соціального визволення», а як поневолення. Пізніше у перших частинах роману «Січ-мати» письменник зобразить оборону українцями своєї влади. Але якщо герой цього твору Євген Барабашев – інтелігент, що його національне самоусвідомлення приводить до лав регулярної армії УНР, то новели «Фавст» Г.Косинки та «Повстанці» В.Підмогильного зображають стихійну боротьбу українських селян. Тобто розглядаючи ці твори як художньо-змістову єдність, можна говорити про встановлення так званої вертикальної етнічності Ентоні Сміта, тобто проникнення єдиної етнічної культури у більшість суспільних прошарків. Власне цю спільність національних почувань демонструє вже наратив «Фавста»: «Дорогий мені, до болю рідний Фавсте. Ти не знаєш, зрозуміла річ, таких слів страшних, як "Народна трагедія" — чужі й не зрозумілі тобі слова ці. Ти — до примітиву простий» [5, 64] – тобто представник інтелектуальної еліти (що апелює до Франкового «Мойсея») та малоосвічений селянин *споріднені* національними переконаннями. Достеменно невідомо, з якої причини опинився у тюрмі наратор, але Фавст «примкнул к преступному обществу самостийников... принял участие в восстании» [5, 92]. Характерно, що цей вчинок оцінюється як бандитизм не лише тюремним начальством, але й таким самим в'язнем, та російським офіцером, який навіть без нараторової характеристики постає носієм великодержавного шовінізму. Тюрма моделює тогочасне суспільство: в одній камері опинилися польський офіцер-шляхтич, білогвардієць, татарин, меншовик, укапіст і принаймні троє українців: інтелектуал-наратор, Фавст і Конончук – «темне і вбоге село, село, яке підписує собі акти обвинувачення трьома хрестиками» [5, 86]. Спільним для цих цілком різних людей стало колишнє проживання у Російській імперії, яку прибрали до рук і впокорюють нові господарі: Бейзер та Однорогов, яким асистує Стороженко. Характерно, що останні не ідентифікуються партійною чи якоюсь іншою ознакою, а лише російською мовою, цим підкреслюється, що поневолення України є не класового чи політичного, а національного характеру. На відміну від «Печатки», «Нашадків прадідів» Б.Антоненка-Давидовича й «Повстанців» В.Підмогильного, де поразка українського визвольного руху опиняється за межами оповіді, у «Фавсті» вона є осердям конфлікту, але постає тимчасовою, як стверджує головний герой: «А я все-таки

не буду журитися: ми вмираємо в ім'я наступних поколінь» [5, 88]. Таким чином ці твори ланчан ствердили власне право українців на оповідь про свою історію, формуючи ту культурну опозицію, яка на переконання Е.Саїда, зберігає національну незалежність після програшу у збройній боротьбі. Щоправда, каталізувати наступний виступ вже не вдалося.

У контексті формування ідеологічної опозиції цікаво розглянути так званий прийом «демонізації» опонента, широко використовуваний у радянській літературі. Починаючи від 1920-х років, твори українських письменників рясніють образами жорстоких, безпринципних бандитів (Петро Гайдученко з «Чорного ангела» О.Слісаренка), недолугих, обмежених націоналістів (дядько Тарас з «Мини Мазайла», Ступай-Ступаненко з «Патетичної сонати» М.Куліша). Проти радяської влади цей прийом широко застосовано згодом діаспорними письменниками, але чи не вперше використовується у маловідомому оповіданні «Комуніст», що, на думку авторитетного дослідника В.Мельника, належить В.Підмогильному. Написане, ймовірно, 1921 року і читане на літературних вечорах, оповідання під псевдонімом вийшло друком 1923 року у Львові, на сторінках ЛНВ. Фабулою його стала історія єврея-комуніста Грицька Островського. Полонивши групу більшовиків, білогвардійці вирішують розстріляти євреїв, однак Грицько приховує своє походження, скориставшись неподібною зовнішністю. Вночі він тікає і звертається до стрічного єврея по порятунок, апелюючи до його національних почуттів. Той веде його до «Палей-Сіон», що допомагають йому вибратися з міста, повіривши у його навернення. Однак, опинившись у безпеці, Островський обіцяє: «Нехай тільки ми візбмемо місто назад, я покажу тому секретареві, кудюю йти: буде він у ЧК замість Сіону!» [7, 3]. Тобто «продавши душу» партії, комуніст втрачає чесноти, які споконвіку цінуються межи людьми: гідність, вдячність, щирість. Облуда стає його еством, люди навколо – засобом, а за мету править не комуністичний рай, а вигода. Автор показує потворного хижака, для якого не існують людські норми. Питання справжнього обличчя комуніста споріднює цей твір із «Я (Романтикою)» М.Хвильового, але осмислення його цілком відмінне. Обравши позицію гомодієгетичного наратора, мятежний комунар ніби розділяє вину за злочинну оману, яка ставить абстрактну ідею вище над безвинними рідними. Протагоніст новели неврівноважена особа, доведена численними розстрілами до межі. Натомість Островський позбавлений вагань, сумнівів, сумління, власне людського. Він не жертва мрії про Загірню комуну, він маніпулятор. Своєрідно, що автор-майстер психологічного аналізу відмовляється від нього, лише констатуючи окремі стани та думки свого героя, таким чином позбавляючи його читацького вболівання і співпричетності. Негативна оцінка Островського екстраполюється і на ідеологію, яку він представляє. Таким чином текст покликаний закріпити це сприйняття у системі цінностей.

Окрім антиколоніального дискурсу, об'єктом підвищеної уваги критиків-постколоніалістів стала подвійна, змішана чи нестійка ідентичність та «міжкультурна» взаємодія, що виникає внаслідок впливу метрополії на колонізовані простори. Боротьба «національного з класовим /

інтернаціональним» з перемогою останніх стала однією з найпопулярніших тем у літературі 1920-х років, переважно втілюючись у протистояння героїв («Подвійне коло» Ю.Яновського, «Патетична соната» М.Куліша та ін.). Однак нестійка чи змішана ідентичність лише зрідка потрапляє під увагу письменників. Можливо, найяскравіша спроба її аналізу здійснена у повісті «Смерть» Б.Антоненка-Давидовича. Головний герой її Кость Горобенко репрезентує феномен, названий Гомі Бгабгою мімікрією – «подвійну артикуляцію; комплекс стратегічних дій, що привласнюють Інше як його візуальну владу» [13, 85]. Учорашній учасник визвольних змагань, Горобенко намагається пристосуватися до нових часів, шукаючи у них не спокою чи примирення, а легітимної реалізації своєї дієвої натури. Але для цього слід не просто відмовитися від учорашніх переконань, але й зректися своєї національності – і хоч у його кишені партквиток *Російської* комуністичної партії (більшовиків), відчуття своєї несамодостатності (the same, but not quite, як писав Бгабга) штовхає його сприймати будь-які ситуації як підступний іспит, заганняючи себе у глухий кут. На початку повісті автор наводить притчу про нав'язливу думку, яка визначає і горобенкове життя: прагнучи будь-що відмежуватися від своїх попередніх переконань, він сприймає світ лише озираючись на них: забороняє видання українського безпартійного журналу, знімає кандидатуру Батюка на виборах тощо. Відмежовуючись від своїх учорашніх переконань, Горобенко прагне влитися у нову спільноту таких самих мімікрійних осіб: «Нова, молода Україна складатиметься з інших... з отих самих Герасименків, що оце тепер викидають українську книжку за слово «рідна», що ламають собі мову, аби тільки добрати нових, невідомих слів для тих думок, які шкереберть перекинули їхнє життя і штовхнули їх з битого прадідівського шляху» [2, 113], однак мімікрійна сутність зумовлює лише вертикальне порівняння: з тим, ким був, і з тим, ким прагнеш бути. Можливість дорівнятися до бажаного Горобенко вбачає лише у подоланні страхітливої межі: «Життя, нове життя, Костю, купується кров'ю, добувається смертю. Це новий суворий закон, якого не обійти» [2, 172], «Ти мусиш, Костю, стріляти в позавчорашнього самого себе!» [2, 167]. Таким чином мімікрія позбавляє Україну власного майбутнього, неухильно веде до втрати національної самобутності. Якщо зважити на те, що твір написаний у період активного впровадження політики українізації, можна припустити й таке іманентне його значення: тогочасна українська культура є відхиленням від справжньої, адже твориться мімікрізованими особами, які ще недавно знищували будь-які зв'язки із рідним ґрунтом.

Мімікрія метрополії і її вплив на колонізовані простори – додатковий кут зору на персонажну систему роману В.Підмогильного «Невеличка драма». Любовний багатокутник, що виник навколо Марти Висоцької, ускладнено додатковою вершиною для нового трикутника – Ірен Маркевич. Її родина представляє російську інтелігенцію в Україні, однак, як свідчить її прізвище, вона радше колонізований колонізатор – нащадок мімікрізованого предка, що втратив зв'язок із своїм ґрунтом. Здавалося б, професор Маркевич лише досяг того статусу, що відповідав його здібностям, але вже його сини загинули у

війнах за російське панування. Свою суперницю Ірен характеризує з досить незвичного для любовної схеми боку: «Вона українка, причому з того молодого покоління, яке не задовольняється вже українською школою на селі, виданням українських книжок, театральними виставами, як це було в батьків їхніх. Їм хочеться більшого...» [8, 662]. Загалом любовний трикутник перетворюється на боротьбу за національні почуття Славенка: під впливом Марти він знайшов «свою втрачену націю» [8, 623], тому Ірен починає відвоювання зі студій української граматики. Вона згодна на поступку заради перемоги: «О, я теж ставлюся до українізації без великого захоплення! Але коли вам захочеться помріяти про ваших славних предків, я зможу бути вам за розмовницю» [8, 716]. Тобто В.Підмогильний демонструє феномен, який Г.Бгабга назвав амбівалентністю колоніального дискурсу: не лише колонізовані особи мімікрізують (як Іваничук чи Славенко), але й представники метрополії уподібнюються, колонізоване потрібне їм, щоб ствердити свою владу. Так поразка Марти у її прагненні впорядувати своє довкілля відповідно до мрій, одночасно стає і поразкою української нації у радянські часи, де провідні позиції лишаються за росіянами, які поступаються окремими питаннями, але не правом володіти і вирішувати.

На переконання постколоніальної критики, потужним засобом антиколоніального спротиву є мова. Адже влада метрополії реалізовувалася у замовчуванні Іншого, відбиранні в нього права на самопрезентацію. Тому цікаво поглянути на функціонування мов у творах прозаїків «Ланки». Передусім, впадає в око, що функціонування російської обмежене окремими репліками героїв у «Фавсті» та «Смерті», однак у «Невеличкій драмі» російськомовні герої вимовляють нею лише першу чи окрему фразу, решта ж тексту подається українською, відбираючи таким чином можливість метрополії говорити за себе. Своєрідно, що ланчани переважно уникали широко використовованого у тодішній літературі прийому мовної гри, що базувалася на порушенні мовних норм. У їхніх текстах «ламання» мови демонструє нездатність покручів висловлюватися: «К приєму сказати – Україна і малоросійський язик. Воно, канешно – да і, як по простому виражаясь, то, сказати би, ми вроді, як хахли. Но тут буржуазєя діло портить, вона понімає. што Україна – це значить – край усьому, кінець і больше нікакїх гвоздей, уп'ять же: ні землі і нікакой, вопче, свободи. Буржуазєя це, гавару, понімає і потому агітирує, щоб писались в українці. Потому – щоб без землі, а которий, пролетарія тьомная, ету контрреволюцію не розбере, то й поступа в Просвіти всякі та Ради...»[1, 67]. Так втрата мови одночасно веде до втрати змісту висловлювання, спотворена форма перешкоджає дістатися суті. Мовна гра набуває утилітарного значення і в низці епізодів маніпулювання ресурсами двох мов. Скажімо, у повісті «Смерть» ринва розділила напис «Сапожная мастерская Уездсо/беса», що дає підставу міщанам вважати нову владу антихристовою: «самі ж признаються, що – бісове...»[2, 51], а Горобенку дратуватися: український напис не давав би двозначності.

Влада письменників над функціонуванням мов стає ніби оберненою стороною влади, що її мали колоніальні господарі. Таким чином прозаїки

«Ланки» не лише відстоюють українській мові право лунати, але й утверджують її право представляти Інших і серед них – колонізатора.

Отже, прозова спадщина «Ланки» демонструє антиколоніальний спртив, пропонуючи власну розповідь про національно-визвольні змагання, яка зберігає пам'ять про формування української спільноти, перерване інтервенцією. Крім того, у оповіданні «Комуніст» здійснюється спроба демонізації нової влади, а аналіз нестійкої ідентичності українських комуністів екстраполює негативну оцінку їх на ідеологію, яку вони представляють.

1. *Антоненко-Давидович Б.* Печатка /Б.Антоненко-Давидович. Мельборн:Ластівка, 1979. – 85 с. 2. *Антоненко-Давидович Б.* Твори: В 2 т. / Борис Антоненко-Давидович. – К. : Наукова думка, 1999. – Т.1: Повісті та романи. – 744 с. 3. *Бойко Л.* З когорти одержимих : життя і творчість Б.Антоненка-Давидовича в літ. процесі ХХ ст. — 2-е вид. — К., 2004. — 581 с. 4. *Єсельчик С.* Імперія пам'яті: російсько-українські стосунки в радянській історичній уяві / пер. з англ. Микола Климчук і Христина Чушак. — К., 2008. —303 с. 5. *Косинка Г.* Фавст із Поділля /Г.Косинка. Нью-Йорк [б.в.], [б.р.]. –96с. 6. *Павлишин М.* Канон та іконостас: Літературно-критичні статті /Марко Павлишин. – К. : Час, 1997. – 447с. 7. *Підмогильний В.* Комуніст / В.Підмогильний. Літературна Україна. – 31 січня 1991. – С. 3. 8. *Підмогильний В.* Оповідання, повість, романи / В.Підмогильний; вступ. ст., упор. і прим. В.Мельника. – К.: Наукова думка, 1991. – 800 с. 9. *Поліщук Я.* Пейзажі людини/ Я.Поліщук. К. : Акта. 2008. – 346 с. 10. *Томпсон Е.* Трубадури імперії : російська література і колоніалізм / Ева М. Томпсон; пер. з англ. М. Корчинська. – Вид.2. – К. : Видавництво Соломії Павличко «Основи», 2008. – 368 с. 11. *Шкандрій Мирослав.* В обіймах імперії: Російська і українська літератури новітньої доби. — К. : Факт, 2004. — 496 с. 12. *Юрчук О.* У тіні імперії: Українська література у світлі постколоніальної теорії: монографія / Олена Юрчук. – К.: Академія, 2013. – 224 с. 13. *Bhabha K. H.* Of mimicry and man: The ambivalence of colonial discourse / K. Bhabha // The Location of Culture / K. Bhabha. London-New York : Routledge, 1994. – P. 85-92.

*Оксана Кудряшова,
к. філол. наук, доц.*

ЕЛЕМЕНТИ „БОДЛЕРІВСЬКОГО УРБАНІЗМУ” В ТВОРЧОСТІ СТАРШИХ СИМВОЛІСТІВ

Увагу зосереджено на зіставленні елементів урбанізму в творчості перших українських символістів – М. Вороного, Олександра Олеся, М. Філянського, Г. Чупринки – та Ш. Бодлера.

Ключові слова: поезія, урбанізація, символізм, міський пейзаж, натовп, повія.

Внимание сосредоточено на сопоставлении элементов урбанизма в творчестве первых украинских символистов – М. Вороного, Александра Олеся, М. Филянского, Г. Чупрынки – и Ш. Бодлера.

Ключевые слова: поэзия, урбанизация, символизм, городской пейзаж, толпа, продажная женщина.

The article is concentrated on urban poetics elements comparison in first Ukrainian symbolists and francs poet S. Baudelaire works. The researcher tries to find similar positions in M. Voronyi, Olexander Oles, M. Filjanskyi and G. Chuprynka poetry.

Keywords: poetry, urbanization, symbolism, city landscape, crowd, the prostitute.